

FRAZEMI (VODA)

Znanost trdi, da je bila voda v pradavnini izvor življenja. Temu pritrjuje tudi ljudsko izročilo, saj je štorclja vodna ptica, ki prinaša novorojence oz. novo življenje. Živa bitja lahko shajajo tedne in mesece brez hrane, brez vode pa ne morejo preživeti. Pitje vode je večni recept za krepitev zdravja, dobro počutje, pomlajevanje, izžarevanje lepote. V zgodovini človeštva je voda vedno krojila usodo ljudstev in narodov. Bila je prinašalka zlata, kruha, zdravja, sreče, dobre letine, blaginje. V vodi prebiva tudi skrivnostni povodni mož. Človek slavi vodo v pesmih, pregovorih, rekih, šegah in pripovedih, ki se prenašajo iz roda v rod.

V tem učnem listu bomo razložili frazeme, povezane z vodo. A bo poplava, če **tiha voda bregove dere**, a se nekdo duši, če **teče voda v grlo** in **kaj se skriva za devetimi gorami in devetimi vodami**?

primer	frazem	pomen
V težkih okoliščinah se znajde kot riba v vodi in vedno dobi rešitev.	znajti se kot riba v vodi	zelo dobro se znajti
Po mesecu bivanja v novem mestu se je počutil kot riba v vodi .	počutiti se kot riba v vodi	počutiti se ugodno, prijetno
Velikokrat so nas že peljali žejne čez vodo , zato jim ne zaupamo več.	(pre)peljati nekoga žejnega čez vodo	z zvitim govorjenjem, ravnanjem izmakniti se izpolnitvi zahtev koga
Učenci so se bali ustnega spraševanja kot hudič žegnane vode .	bati/izogibati se koga/česa kot hudič/vrag žegnane vode	zelo se bati
Spretno je speljal vodo na svoj mlin in dosegel, kar je želel.	pripeljati/speljati/obrniti vodo na svoj mlin	narediti kaj v svojo korist
Sin smučarske legende je v smuku postal boljši od očeta. Kri ni voda .	kri ni voda	otrok je po kakšni lastnosti podoben svojim staršem

Na sestanek bomo prišli pravočasno, saj ne gori voda!	(vendar, saj) ne gori voda	ne mudi se tako zelo
Ko mi teče voda v grlo , naredim zaradi naglice veliko napak.	voda teče komu v grlo	biti v težkem, neprijetnem položaju, v hudi (časovni) stiski
Klub se je znašel v nevarnih vodah in grozil mu je izpad iz lige.	znajti se v nevarnih vodah / zaiti v nevarne vode	znajti se v neprijetnem, nevarnem položaju
Sosed je potreboval novo kosilnico kot puščava vode , saj se je stara pokvarila.	kot puščava vode / potrebovati kaj kot puščava/Sahara vodo	zelo, močno kaj potrebovati
Reprezentanca potrebuje zmago kot kruh in vodo , če se želi uvrstiti na svetovno prvenstvo.	potrebovati koga/kaj kot kruh in vodo	zelo, nujno potrebovati koga, kaj
Res je, da sta brata, po karakterju pa sta kot ogenj in voda .	kot ogenj in voda	biti popolnoma različen, nasproten
Vino je pil kot vodo , a ni zgledal pijan.	piti vino kot vodo	piti zelo veliko vina
Otroštvo je preživel ob kruhu in vodi .	živeti/življenje ob kruhu in vodi	zelo slabo, v pomanjkanju
Ta razlaga ne pije vode , zato ti čisto nič ne verjamem.	kaj ne pije vode	<i>kaj</i> je neverjetno, nemogoče
Po karatkterju ni bil ne krop ne voda , zato ni bil primeren za to funkcijo.	ne krop ne voda	(kdor, kar) je brez izrazitih lastnosti, značilnosti
Kar precej vode bo še preteklo , preden bomo v društvu dobili novo opremo.	precej vode bo še/je že preteklo	precej časa bo še potrebno
Prepričeval sem jo, a je bilo kot z rešetom vodo zajemati .	v rešetu vodo nostiti / z rešetom vodo zajemati / z rešetom vodo nositi	zaman tritati čas, zaman se truditi, neumno ravnati
Njegova nesmiselna izjava je povzročila vihar v kozarcu vode .	vihar v kozarcu vode	veliko neupravičeno razburjanje
Tako sem jezen nanj, da bi ga najraje utopil v žlici vode .	utopiti koga v žlici vode	zelo sovražiti koga, želei ga uničiti

Ko je prišel pred tablo, se je tresel kot šiba na vodi .	tresti se kot šiba na vodi	zelo se tresti
Zaradi visokih temperatur se je sneg topil kot sladkor v vodi .	topiti/raztapljati se kot sladkor v vodi	zelo se topiti
Bolj jim je pomembno, kaj se dogaja za devetimi gorami in vodami kot pa v soseščini.	(tam) za devetimi gorami (in devetimi vodami)	zelo daleč
Projekt nam je padel v vodo .	pasti v vodo	propasti, ne uresničiti se
Nasprotniki bi mu v boju za zmago utegnili kaliti vodo , na kar mora biti pripravljen.	kaliti/skaliti vodo (komu)	povzročati zmedo, nejasnost
Njihovo početje je bilo nesmiselno, kot bi nosil vodo v Savo .	nositi vodo v Savo	zaman trati čas, se truditi
Od presenečenja je zavpil: » Raca na vodi! Tristo kosmatih!«	raca na vodi	izraža začudenje, občudovanje
Oče je bil tiha voda . Rad je sedel v tišini in bral knjigo.	tiha voda	miren človek

Zapomni si: **frazemi** so **stalne besedne zveze**, ki imajo **drugačen pomen** kot posamezne besede, ki jih sestavljajo. Frazemov **ne moremo prosto spreminjati** (npr. nadomeščati besed s sopomenkami) ali jih **dobesedno prevajati** v tuji jezik.

VAJE

Dopolni frazeme z ustreznimi besedami.

Še imamo čas, da naredimo načrt. Saj ne _____ voda.

V fiziki se znajde kot _____ v vodi, saj vedno dobi odlično oceno.

Petra pride domov zelo redko, saj zaradi študija živi za devetimi _____ in vodami.

S sosedom sva kot _____ in voda, zato se pogosto skregava.

Odbojarska reprezentanca je potrebovala novega selektorja kot _____ vode.

V matematiki je dobila zlato priznanje prav tako kot njen brat lani. _____ ni voda.

Bila je zaljubljena vanj, zato se je topila kot _____ v vodi, ko ga je zagledala.

Dobiti njo na telefon je kot zajemati vodo z _____, vedno je zasedena ali pa ima sklopljen telefon.

Popravi napačne oblike frazemov.

Jutri bom vprašan zgodovino. Tresem se kot palica na vodi.

Imeli smo premalo časa, zato je naš plan propadel v vodo.

Zaradi slabega poslovanja se je podjetje znašlo v globokih vodah.

Babica je bila mirna voda in ni rada opravljala drugih na vasi.

Prehitro je izdal skrivnost in povzročil nevihto v kozarcu vode.

Poslovne partnerje je že večkrat peljal lačne čez vodo, zato so prenehali sodelovati z njim.

V spodnjih povedih podčrtaj frazeme in s svojimi besedami razloži, kaj pomenijo.

Drugi teden imam rok za oddajo seminarske naloge, zato mi že pošteno teče voda v grlo.

Nikoli ga ne vidim treznega. Pije vino kot vodo.

Čeprav je od takrat preteklo že precej vode, še nista pozabila starih zamer.

Njena trditev ne pije vode.

REŠITVE

Dopolni frazeme z ustreznimi besedami.

Še imamo čas, da naredimo načrt. Saj ne **gori** voda.

V fiziki se znajde kot **riba** v vodi, saj vedno dobi odlično oceno.

Petra pride domov zelo redko, saj zaradi študija živi za devetimi **gorami** in vodami.

S sosedom sva kot **oganj** in voda, zato se pogosto skregava.

Odbojgarska reprezentanca je potrebovala novega selektorja kot **puščava/Sahara** vodo.

V matematiki je dobila zlato priznanje prav tako kot njen brat lani. **Kri** ni voda.

Bila je zaljubljena vanj, zato se je stopila kot **sladkor** v vodi, ko ga je zagledala.

Dobiti njo na telefon je kot zajemati vodo z **rešetom**, vedno je zasedena ali pa ima sklopljen telefon.

Popravi napačne oblike frazemov.

Jutri bom vprašan zgodovino. Tresem se kot **šiba** na vodi.

Imeli smo premalo časa, zato je naš plan **padel** v vodo.

Zaradi slabega poslovanja se je podjetje znašlo v **nevarnih** vodah.

Babica je bila **tiha** voda in ni rada opravljala drugih na vasi.

Prehitro je izdal skrivnost in povzročil **vihar** v kozarcu vode.

Poslovne partnerje je že večkrat peljal **žejne** čez vodo, zato so prenehali sodelovati z njim.

V spodnjih povedih podčrtaj frazeme in s svojimi besedami razloži, kaj pomenijo.

Drugi teden imam rok za oddajo seminarske naloge, zato mi že pošteno teče voda v grlo.

= že pošteno mudi

Nikoli ga ne vidim treznega. Pije vino kot vodo.

= zelo veliko pije

Čeprav je od takrat preteklo že precej vode, še nista pozabila starih zamer.

= je preteklo že precej časa

Njena trditev ne pije vode.

= ni verjetna